Rs. 15

శ్రీఅరవిందుల బోధనలు

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక

ఆగస్టు 2007

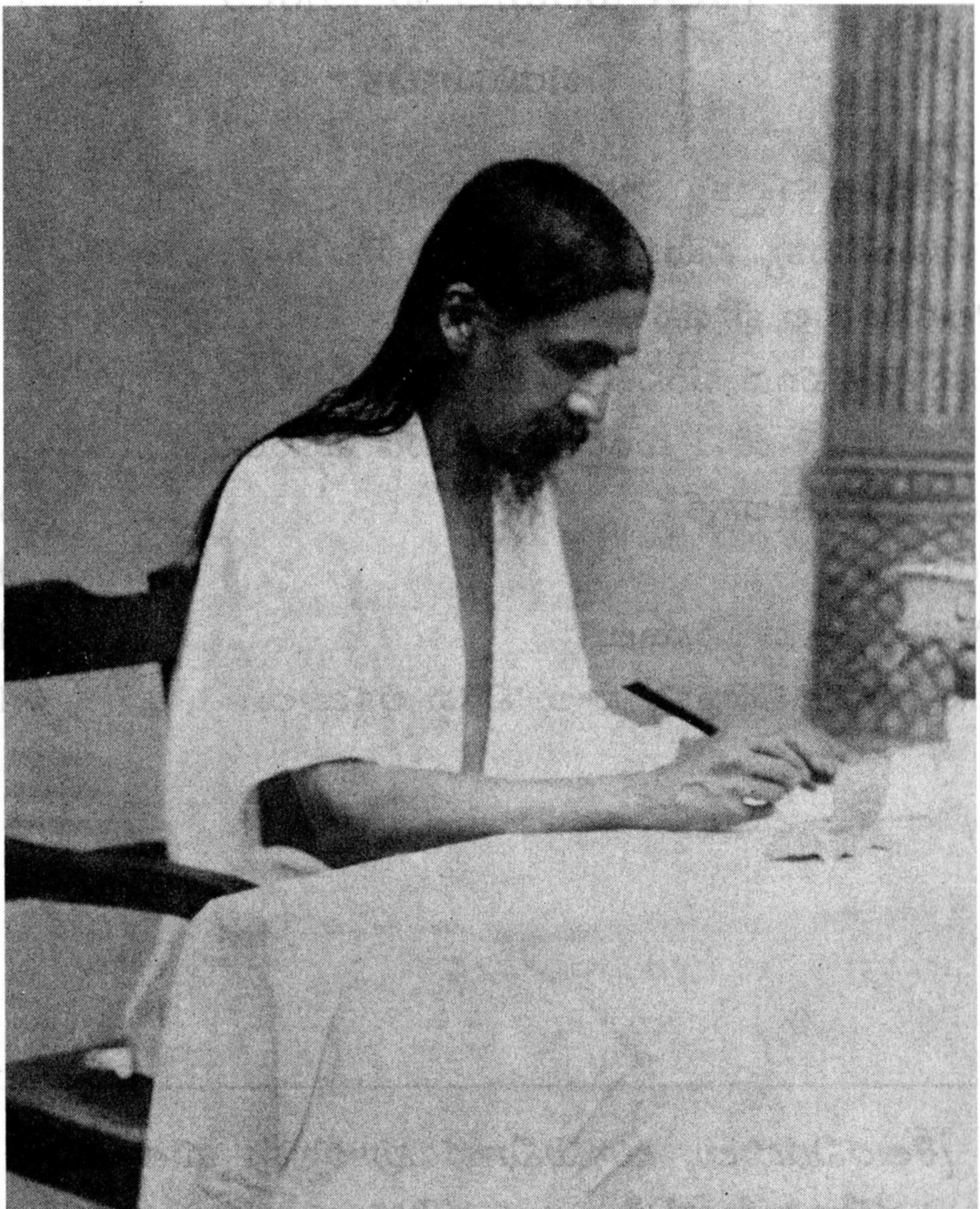
శ్రీఅరవిందుల బోధనలు

విషయసూచిక

శ్రీఅరవిందులు, భూమిమీద పూర్వపు మతాలకి, ఉపదేశాలకి పోటీగా ఒక క్రొత్త మతాన్ని, ఉపదేశాన్ని తీసుకురావటానికిగాక, గతాన్నధిగమించి అనివార్యంగా రాబోయే భవిష్యత్తుకి వాస్తవమైన దారి చూపటానికి అవతరించారు.

శ్రీమాత

మన జీవిత సమైక్య సాఫల్యత

మన అంతరంగంలోను, బాహ్యానైజంలోను 'జీవిత సమైక్య సాఫ ల్యాన్ని' దర్శించడం, తెల్సుకోవడం, పొందడం – అనేవే ఎల్ల ప్పుడూ మన రహస్య లక్షణాలు. ఇవే మన మూర్తిమంతమైన అస్తి త్వానికి, ఎరుకతో కూడిన ప్రయోజనాలు, లక్ష్యాలు. విభజించి చూడడమే నైజంగాగల బుద్ధివల్ల, బాహ్యాంగా కనబడుతున్న ప్రతి దానిలోను, అదే విధంగా మన అంతరంగంలోని వివిధ భాగా ల్లోను, వాని కాధారమైన సర్వేశ్వరుని ఎరుకను కల్గి ఉండడమే వ్యక్తిగత చైతనన్యపు (ఎదుగుదలకు) పరాకాష్ఠ. అందరిలోను మనం, అందరూ మనలో ఉండటం; ఈ విధంగా సర్వేశ్వరునిచే పట్టుబడి ఉండడము – ఇదే యోగసామ్రాజ్య సీమాధిపత్యము. కర్మలోను, శాంతిలోను, శక్తిలోను, ఏకత్వంలోను, అనేకత్వం లోను, అన్ని అనుభవాల్లోను ఆ సర్వేశ్వరుని ఎరుకను ఆనందిం చడమనే సౌఖ్యం – ఇదే పూర్ణయోగలక్ష్యానికి నిర్వచనం. విశ్వ ప్రకృతి తనలో దాచుకొని – మరియు తెల్సుకోడానికి పడే ప్రస వవేదన.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: ఎస్. వై. సోమయాజులు

సత్వముయొక్క సమైక్య ఏకీకృత ఆలోచన

యోగమంతా నైజంలో ఒక కొత్త జన్మ. అసాధారణ పుట్టుక. మాన సిక, ద్రవ్యాత్మక జీవనం నుండి ఉన్నత ఆధ్యాత్మిక చైతన్యం లోకి ఉద్భవించిన అధికతర దివ్యసత్వము.

విశాలతర ఆధ్యాత్మిక అస్తిత్వం, దాని ఆవశ్యకత గూర్చి సత్వములో ఒక దృఢమైన జాగృతి ఉంటేనే తప్ప ఏ యోగమూ విజయవంతంగా చేపట్టబడదు. ఈ లోతైన, విశాలమైన అంతరం

గిక మార్పు కొరకు ఆత్మకు పిలుపు. తన తొలి ప్రస్థానం నుండి అనేక మార్గాల్లో చేరవచ్చు.

కాని ఏ మార్గంలో వచ్చినా – దాని బుద్ధి, ఇచ్ఛ యొక్క నిర్ణయము తప్పనిసరి. ఆ నిర్ణయం ఫలితంగా వచ్చే, సంపూర్ణ, ఫలవంతమైన, ఆత్మసమర్పణ కూడ తప్పనిసరి. ఒక కొత్త ఆలోచనా బలము, సత్తాలో ఊర్ధ్వంగా ఒక మలుపు, ఒక కొత్త వెలుగు, ఇచ్ఛచే చేపట్టబడ్డ పరివర్తన మరియు హృదయపు ఆకాంక్ష – వీటన్నిటినీ అనుమతించుటలోనే – బీజంలో వృక్షఫలాలున్నట్లు – యోగం ఇచ్చే ఫలాలన్నీ ఉన్నవి. ఇది ఒక బృహత్తర – దిశా నిర్దేశ చర్య.

బుద్ధి యొక్క ఆసక్తితో ఎంత గట్టిగా పట్టుకొన్నప్పటికీ, కేవల భావన, లేదా ఏదో ఉన్నతమైన, సుదూరమైన దానిని బుద్ధితో అన్వేషించడంవల్ల, ఈ చర్య ఫలవంతం కాదు. ఇదొక్కటే కోరదగిందని హృదయంచే ఈ చర్య చేపట్టబడాలి; ఇదొక్కటే చేయదగిందని ఇచ్ఛచే ఈ చర్య చేపట్టబడాలి; ఎందుకంటే, ఆత్మ-సత్యం, కేవలం ఆలోచించబడవల్సింది కాదు – జీవించబడవల్సింది. అది జీవించాలంటే 'సమైక్య ఏకీకృత బుద్ధి' అత్యావసరం. ఈ యోగం ఆశించేటంతటి బృహత్తరమార్పు, అనైక్య ఇచ్ఛతోగాని, సంశయాత్మకబుద్ధితోగాని, శక్తిలో ఒక చిన్న భాగం వల్లగాని ఫలవంతం కాదు. దైవాన్నన్వేషించేవారు, దైవానికి – దైవానికి మాత్రమే – ఆత్మసమర్పణ గావించుకోవాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: ఎస్. వై. సోమయాజులు

నిత్యపరిపక్వమైన ఆత్మ విచ్చుకోవడంలోనే మనిషి పరిపక్వత ఉన్నది.

శ్రీఅరవిందులు

శ్రీఅరవిందుల బోధన – సాధన

1. సకలవస్తుసముదాయంలో ఉండే శాశ్వతమైన ఆత్మ ఒక్కటే. అదే శాశ్వతమైనది. జగత్తులో కనబడుతున్న దృశ్యాల వెనుక యిమిడివున్న జీవం, జీవచైతన్య సత్యమిదే. ఇది సనాతన భార తీయఋషుల అనుభవసారం. ఇక్కడి నుండే శ్రీఅరవిందుల బోధన ప్రారంభమయింది. సకల జీవరాసులు దివ్యశక్తి సమన్వితమైన ఒకే ఆత్మలో కలుస్తాయి. కాని ఒక ప్రత్యేక చైతన్య విభజన వేర్పాటు ధోరణిలో ఆత్మస్వరూపాన్ని అర్థం చేసుకోలేని అజ్ఞా నంతో కూడిన మనస్సు, ప్రాణం, శరీరం కలిగి ఉంటాయి. కాని మానసిక క్రమశిక్షణ, సాధన ద్వారా ఈ చైతన్యవిభజన వేర్పాటు తనం అనే ముసుగును తొలగించుకోవచ్చును. నిజమైన ఆత్మస్వ రూపాన్ని, మన లోపలి దివ్యతత్వాన్ని తెలుసుకోవచ్చు.

2. దివ్య ఏకసత్వం *'ఏకంసత్'* దివ్యచైతన్యం పదార్థంలో నిక్షిప్తమయ్యి ఉంటుంది. క్రమవికాసం ద్వారా ఆత్మ స్వయంవిము క్తిని సాధిస్తుంది అంటారు శ్రీఅరవిందులు. నిశ్చైతన్యంగా కని పించేదానిలోంచే చైతన్యం గుర్తించబడుతుంది. ఒకసారి దర్శించ గలిగితే దానంతటదే స్వయంచోదకశక్తితో ఉన్నతోన్నతమైన పరిపూర్ణత దిశగా అభివృద్ధి సాధించబడుతూ ముందుకు సాగు తుంది. అదే సమయంలో మహోన్నత సమగ్రస్థితి వైపు విస్తృతమై, వృద్ధిపొందుతుంది. ఈ చైతన్య విముక్తికి మొదటి మెట్టు ప్రాణం. రెండవ మెట్టు మనస్సు. మనస్సుతో పరిణామవికాసం పూర్తవ్వదు. అది మరింత ఉన్నతస్థాయిలో విముక్తిని కోరి వేచి ఉంటుంది. ఆ చైతన్యం ఆధ్యాత్మికము, అతిమానసము. పరిణామక్రమ ఆత్మ వికసనం (evolution) లో తరువాత అభివృద్ధి దశ అతీతమనస్సు – చైతన్యసత్వంలో ఇది ప్రబలమైన శక్తి. అప్పుడు మాత్రమే వస్తు వుల్లో ఉండే నిక్షిప్త దివ్యత్వం తనంతట తాను పరిపూర్ణంగా విడుదలవుతుంది. జీవితానికనుకూలమైన పరిపూర్ణ అభివ్యక్తీక రణ అప్పుడే సాధ్యపడుతుంది.

3. తన అసంకల్ప ఇచ్ఛాశక్తితోనే వృక్షజంతుజీవ పరిణామాలకి దివ్యసృష్టి ఇంతకు ముందు చర్యలు తీసుకోగా, తర్వాత మాత్రం, చైతన్యంతో కూడిన సంకల్పశక్తిగల మానవుని ఆవిష్కరించింది. అయినప్పటికీ మనిషిలో మానసికసంకల్పంతో వికాసం పూర్తి కాలేదు. మనస్సు కొంతవరకు అంటే ఒక ప్రత్యేకస్థాయి వరకు వెళ్లి తరువాత అక్కడికక్కడే గిరికీలు కొడుతూ ఉండిపోతుంది. అక్కడ తప్పక మార్పు రావలసి ఉంది. చైతన్యపు మలుపులో మనస్సు ఒక ఉన్నతాశయంలోకి మారితీరవలసి ఉంటుంది. ఈ పద్ధతి సనాతనుల మానసిక క్రమశిక్షణ ద్వారా కనుగొనబడ్డది. యోగానుష్ఠానం ద్వారా సాధించబడ్డది. గతంలో ప్రాపంచిక జీవితం నుండి దూరమయి ఉన్నత ఆత్మాశ్రయజీవనంగా మారింది. దివ్యత్వాన్ని పొందిన ఆత్మ ప్రపంచం నుండి ముక్తి పొందడమే కాదు. తిరిగి ఆ ఉన్నతస్థాయి నుండి భువికి అవతరించడం కూడా సాధ్యమేనని శ్రీఅరవిందులు చెప్పారు. ఆ విధమైన అవతరణ పరిమిత జ్ఞానమో, అజ్ఞానమో కాదు. వాటికి బదులుగా అతిమానస దివ్యసత్యచైతన్యంతో జరుగుతుంది. ఇందులో అంతరాత్మకి తగిన పరికరంగా మనిషి మారతాడు. ఈ స్థితిలో మనిషి తనని తాను తెలుసుకొని, ఆంతరంగిక వృద్ధి సాధిస్తాడు. జంతుస్వభావ సమ్మిళితమైన స్వభావంనుండి అతిమానససత్యచేతనస్థాయికి ఎదగడం సంభవిస్తుంది. అదే దివ్యమానసజాతిగా రూపొందుతుంది. ఆత్మపరిణామం ద్వారా అతిమానస అవతరణ కోసం అన్ని వైపులనుంచి తెరుచుకొనబడడానికి యోగాభ్యాసంలో మానసిక క్రమశిక్షణ తోడ్పడుతుంది. మరుగున ఉన్న ఉన్నత అతిమానససూత్రం క్రిందికి దిగి (through descent) పనిచేయటం ద్వారా పరివర్తన, రూపాంతరీకరణ సాధ్యపడుతుంది.

4. ఏదేమైనా పరిణామం హఠాత్తుగా ఒక్కసారి ఊడిపడదు. కొద్ది సమయంలో కూడా కాదు. మంత్రతంత్రమాయాజాలవిద్యలతో సాధించేది అసలే కాదు. అతిమానస అవతరణ సాధ్యపడాలంటే ముందు సాధకుడు అంచెలంచెలుగా ఎన్నో దశలు అధిగమించాలి. మనిషి సాధారణంగా మనస్సు ఉపరితలంలోనే

భౌతిక, ప్రాణిక పరిధులలోనే జీవిస్తూ ఉంటాడు. కాని అంతర జీవి ఒకటి అతని ఆంతర్యపు లోతులలో ఉంటుంది. ఆ జీవి ఎన్నో మహోన్నత అనుకూలశక్తులు కలిగి ఉంటుంది. దానిని జాగృతం చేయాలి. అది మహోత్కృష్ట సౌందర్యం, సామరస్యం, జ్ఞానం మరియు శక్తి కలిగినది. అది మానవుణ్ణి మహోన్నతస్థితికి చేర్చి అక్కడే స్థిరంగా నిలిపి ఉంచగలదు. అది ఎంతో సంక్లిష్ట సాధనతో తప్ప సాధ్యపడదు. మొట్టమొదట ఈ అంతర్జీవి మార్గంలో గల అన్ని ద్వారాలు, అన్ని స్థాయిల్లో తెరవగలగాలి. అక్కడి నుండి బాహ్యాస్థాయికి చేరి జీవించాలి. అంతర తేజస్సు, శక్తి సహాయంతో బాహ్యాజీవితాన్ని శాసించగలగాలి. ఇలా చెయ్యడం ద్వారా వ్యక్తి తన ఆత్మ సత్యస్వరూపాన్ని, తనని తాను తెలుసుకోగలగుతాడు. సత్యమైన ఆత్మ మానసిక, ప్రాణిక, భౌతిక అంశాలతో కూడినది కాదు. వాటి వెనుకగల వాస్తవం – అది దివ్యజ్వాల నుండి వెలువడిన కాంతిరేణువుగా భావించబడింది. మనిషి ఆత్మలో జీవించడం నేర్చుకోవాలి. మిగిలిన ప్రకృతితో పాటు శాశ్వతసత్యంవైపు నడిపింపబడాలి. స్వచ్ఛమైన, సహజమైన ఆత్మలో జీవించాలి. తరువాత ఊర్ధ్వ దిశామార్గాన్నను సరించి జీవియొక్క పరమోన్నతాశయమైన అవతరణ కోసం తెరుచుకోబడాలి. అప్పుడు కూడా వెంటనే దానిని పరిపూర్ణ అతిమానసతేజస్సు, శక్తి అనలేము. అక్కడ సాధారణ మానవ మనస్సుకి, అతిమానస దివ్యసత్యచైతన్యానికి మధ్య ఎన్నో చైతన్య స్థాయి లున్నాయి. ఈ స్థాయిల జోక్యంలో ఊర్ధ్వంగా తెరువబడి వాటి శక్తి మనోప్రాణశరీరాల్లోకి తీసుకురాబడుతుంది. ఆ తరువాత మాత్రమే పరిపూర్ణ దివ్యసత్యచైతన్యం ప్రకృతిలో పని చెయ్యడం ప్రారంభిస్తుంది. ఈ ఆత్మ క్రమశిక్షణ లేదా సాధనా విధానం సుదీర్ఘమైనది. అత్యంత కష్టతరమైంది. అందులో ఏ కొంచెం సాధించినా, ఎంతో ప్రయోజనం పొందామనుకోవచ్చు. ఎందుకంటే తత్ఫలితంగా కోరుకున్న సమగ్రత, విముక్తి సులభతరమవుతాయి. మార్గమధ్యంలో అవసరమయే అనేక అంశాలు సనాతన పద్ధతులకి చెందినవి. ఒక గొప్ప విశాలతత్వం, ఆత్మ

జ్ఞానం వైపు మనస్సు తెరుచుకోవాలి. అనంతత్వము, విశ్వచైతన్య అవగాహనకు కూడా మనస్సు తెరుచుకోవాలి. ఇలా జరగాలంటే కోరికలు, అనుబంధాల మీద అదుపు సాధించాలి. ఆశలు, అవసరాలు, శారీరకవాంఛల మీద సైతం అదుపు సాధించడం తప్పనిసరి. అసలు సత్యానికి, పైకి కనిపించేదానికి మధ్య తేడా తెలుసుకోగలగాలి. సర్వసమర్పణ, ప్రేమ, భక్తి వలన కలిగే హృదయస్పందన అనుభవంలోకి రావాలి. స్వార్థప్రేరణల నుండి ఇచ్ఛని మరలించే విధానాలు తెలియాలి. దివ్యసత్యం, అహంకంటే మహోన్నతమైన వాస్తవం కోసం సాధన చెయ్యాలి. ఇవన్నీ మనసు యొక్క విచక్షణగా జ్ఞానం, సనాతన సాధనా పద్ధతుల మిశ్రమ సాధనవల్ల సమకూరుతాయి. జీవి సంపూర్ణంగా శిక్షణ పొందాలి. అప్పుడే అది పరిణామానికి ప్రతిస్పందిస్తుంది. ఎప్పుడైతే ప్రకృతిలో ఆ తేజస్సు, శక్తిసాధన సాధ్యమవుతుందో అప్పుడే లక్ష్యసిద్ధి సిద్ధిస్తుంది.

ఇదే శ్రీఅరవిందులవారి బోధన – సాధన విధానం. ఏదో ఒక మతాన్నిగాని, లేదా కొన్ని మతాల సమ్మేళన సారాన్నిగాని ప్రచారం చెయ్యడం వారి ఉద్దేశం కాదు. కొత్త మతం స్థాపించడం అంతకంటే కాదు. వారి పరమాశయం నుండి ఇవన్నీ దూరంగా తరిమివేయబడ్డాయి. వారి ఏకైక ఆశయం అంతరాత్మ అభివృద్ధి సాధనే. అదే వారి యోగసాధన కూడా. దాని వలన వారిని అనుసరించినవారికి తగిన సమయంలో అందరిలో ఉండేది ఒకే ఆత్మ అనే ఉన్నత చైతన్య స్పృహ కలుగుతుంది. ఈ మహోన్నత చైతన్యమే మానసిక, ఆధ్యాత్మిక మానసికస్థాయి నుండి పరిణామం చెందిన దివ్యమానస ప్రకృతి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

భావానువాదం: నడిమింటి విజయలక్ష్మి

ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిస్థితి – దీని నుంచి బయటపడే మార్గం

నేటి ప్రపంచాన్ని చూచావా! పరిస్థితులన్నీ సంకటభరితంగానే ఉన్నాయి. మొత్తం లోకమంతా సంఘర్షణలతో, యుద్ధ వాతావరణంతో నిండిపోతూ ఉంది. ఇట్లాంటి తరుణంలోనూ సత్య ప్రకాశాలకు చెందిన శక్తులు లోకంలో ఆవిర్భవించకోరుతున్నా, వాటిని వ్యతిరేకించే శక్తులు మార్పు చెందేందుకు సుముఖంగా లేవు. ఇది గతంలో పాతుకుపోయి, కరుడుగట్టుకుపోయిన ప్రతికూలతలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూంటుంది. అదే మార్పు చెందక నిరాకరిస్తుంది. అట్లాగే వ్యక్తిగతంగా ప్రతి మనిషీ ఇవే కష్టాలను అనుభవిస్తున్నాడు. ఇదే మాదిరి అవరోధాలను, విరోధ వైఖరిని ఎదుర్కొంటున్నాడు.

నీకు కేవలం ఒకే ఒక్క మార్గం ఉన్నది. అదే పరిపూర్ణంగా, బేషరతుగా నీకు నీవుగా చేసుకొనే 'సర్వసమర్పణ'. నా దృష్టిలో అర్పించడమంటే... నీ చేతనను, నీ పనిని, నీ ఆశాకాంక్షలను నివేదించడమే కాదు... నీ అనుభూతి, సంవేదనలను కూడా అర్పించాలి. అంటే... నీవు చేస్తున్నది, నీవు నీవుగా ఉన్నదంతా... పరిపూర్ణంగా దైవానికే సమర్పితం కావాలి. కాబట్టి నీ చుట్టూ వున్న మానవసంబంధిత ప్రతిచర్యలకు అతీతంగా మసలుకో... అలా వాటికి స్పందించక వాటిని అధిగమించి ఉండటమే కాదు... దివ్యానుగ్రహము యొక్క రక్షణచేత, వాటి నుండీ రక్షించబడాలి... ఏ విధమైన కోర్కెలు, మరే ఝంఝాటన లేకుండా ఈ మనుష్యుల నుండీ... (వాళ్లెవరైనా కావచ్చు) ఏదో ఫలాన్ని, బహుమానాన్ని పొందాలనే ఆశను, అవసరాన్ని త్యజించివేసి... అసలైనదీ ఎప్పటికీ విఫలంకాని సుయోగ్యమైన బహుమానం దైవం నుండి పొందేది మాత్రమే అని తెలుసుకొంటూ, ఈ బాహ్య వస్తుప్రపంచం నుండి, ఈ బయటి వ్యక్తుల నుండీ విడివడినప్పుడు... ఒక్కసారిగా నీ హృదయంలో ఆ దివ్యసన్నిధిని, ఆ వ్యక్తిని, నీలోనే వశించి ఉన్న దివ్యకృప అనుభూతి పొందుతావు. ఇంకొక తరుణోపాయమే

లేదు. ఇదొక్కటే పరిష్కారం సుమా! దీనిలో ఏ ఒక్కరికీ ఎలాంటి మినహాయింపు లేదు. ఎవరెవరు బాధలకు గురి అవుతున్నారో, వారందరికీ చెప్పేది ఇదే. ఈ బాధలు, వేదనలూ మన సమర్పణ పరిపూర్ణం కాలేదని చెబుతున్న సంకేతాలే... నీవేదైనా గట్టి దెబ్బ తిన్నప్పుడు, బాధను అనుభవిస్తున్నప్పుడు 'ఇది ఎంతో దారుణంగా ఉందనో', 'నా పరిస్థితి మరీ దుర్భరంగా ఉందనో' అనడానికి బదులుగా 'నా సమర్పణ సరిగ్గా లేదు', 'పరిపూర్ణం కాలేదు' అని అనుకో. అప్పుడది సరిగా ఉంటుంది. అప్పుడు ఆ దివ్యానుగ్రహానుభూతి కలుగుతుంది. అది నీకు సహకరించి, నిన్ను నడిపిస్తుంది. ఇక ఆ దిశలో ముందుకు పయనిస్తావు. ఒకానొక సమయానికి ఏ చిన్న ఇబ్బందికీ తావు లేకుండా ప్రశాంతంగా బయటపడతావు. అప్పుడీ వ్యతిరేక శక్తులకూ, విరుద్ధ చేష్టలకూ, దుష్టప్రహారాలకూ, అపోహ, అపార్థాలకూ, దుస్సంకల్పాల కన్నింటికీ... అదే దివ్యానుగ్రహంపై ఉన్న పూర్ణవిశ్వాసం నుంచీ తరలి వచ్చే వినిర్మల చిరునగవుతోనే బదులిస్తావు. ఇదొక్కటే ఆ విపరీత పరిస్థితుల నుండి బయటపడే మార్గం. మరి మరోదారి లేదు.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: సి. హర్షవర్ధన్

నిన్ను నీవు తెలుసుకో

వ్యక్తి తప్పక తన అంతరంగం లోతులలోకెళ్లి అక్కడ ఉన్న అతి ముఖ్యమైన విషయాన్ని కనుగొనాలి. నిజానికి ఆ వ్యక్తి అక్కడ ఉండడు. అక్కడ ఉన్న అస్తిత్వం ఒక్కటే. అదే దైవం – ఆ ఉనికిని నీవు కనుగొననంతవరకు ముందుకు పోలేవు. కాని ఇది తాబేలు వీపు మీద ఉన్న చిప్పవలె చాలా కఠినమైనది. నీకు తాత్వికచింతన ఉన్నట్లైతే నిన్ను నీవు ప్రశ్నించుకో – 'నేను' అని దేనిని పిలుచుకోవాలి? ఈ దేహాన్నా? ఇది శాశ్వతముగా ఒకే విధముగా ఉండక సదా మార్పుకు లోనవుతూ ఉంటుంది.

మరి నా మనోభావాలా నేను? ఇవి చాలా తరచుగా మారిపోతూ ఉంటాయి. మరి నా ఆలోచనలా నేను? ఇవి నిరంతరము నిర్మిం చబడుతూ నిర్మూలించబడుతూ వుంటాయి. ఇవన్నీ కాను 'నేను' మరి నేను యొక్క ఉనికి, నేను నిరంతరమూ ఉన్నాను అనే భావనను కలిగిస్తున్నది ఏది? ఈ అన్వేషణను చిత్తశుద్ధితో చేయుటకు నీవు కొన్ని సంవత్సరముల కాలం వెనుకకు మరలాలి. ఈ సమస్య నిన్ను మరల మరల కలవరపెడ్తుంది. నీవు స్వీయపరిశీలనను కొనసాగిస్తూ 'ఇది నా స్మృతి' అని నీకు నీవు చెప్పుకో. కాని నీవు ఈ స్మృతిని కోల్పోయినా కూడా నీవు నీవుగానే ఉంటావు. దీనిపై లోతుగా పరిశోధన కొనసాగించినట్లైన ఒకానొక క్షణములో అన్నీ అదృశ్యమై ఒకే ఒక సత్యం గోచరిస్తుంది. అదే 'దైవం', ఆ దైవం యొక్క ఉనికిని. వ్యక్తి తాను అనేక అలవాటులతో కూడిన ఒక సమాహారం. ఒక సముదాయం మాత్రమే అనే ఎరుకను ఆవిష్కరించుకోగలిగితే ఎండ వేడిమికి వెన్న కరిగినట్లుగా సమస్తం విడిపోయి కరిగిపోయి అదృశ్యమవుతాయి. దైవం గురించి ఒక అవగాహన స్పృహ లేకుండానే ఆ దైవం గురించి మాట్లాడటము సదా జరుగుతూ ఉంటుంది. ప్రతి వ్యక్తిలో స్పృహలేని మార్పు చెందే, స్వేచ్ఛగా చలించే అనేక విధములైన వందల కొలది 'నేనులు' ఉంటాయి. గడచిన దినమున మాట్లాడిన 'నేను' ఈ దినము మాట్లాడుతున్న 'నేను' ఒకటి కాదు. అవి వేరు వేరు. ఇంకా కొంచెం లోతుగా విచారణ చేస్తే ఆ 'నేను' అదృశ్యమై ఉంటుంది. మార్పుచెందక శాశ్వతముగా నిలిచి ఉండేది ఒకటి మాత్రమే. అదే దైవం.

*

మానవజీవిత ప్రయోజనము, 'తత్' (దివ్య) చేతనలో ఉండటం, దానిని అభివ్యక్తీకరించటం.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: త్రివేణి

తరగని శక్తి

తరగని మూలాధార విశ్వశక్తి నుంచి, తరిగిన తన శక్తులను తిరిగి పుంజుకోవటం ఎలాగో క్రీడాకారునికి తెలియచెప్పేది యోగపరమైన క్రమశిక్షణ.

పోషణాకౌశల్యంలో, ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్రం, శక్తులను పూరించడంలో ఎంతో అభివృద్ధిని సాధించింది. అయితే ఆ పద్ధతి చాలా అనిశ్చితమైనది, పరిమితులతో కూడుకున్నది. ఇప్పుడు మన చర్చ ఆ విషయం కాదు. దాని గురించి కూలంకషంగా చర్చించడం జరిగింది. ప్రపంచం, మనుషులు, ఇప్పటిలా ఇలానే కొనసాగుతూన్నంతవరకూ 'ఆహారం' అనేది ఆవశ్యకమైన శారీరకాంశం. శక్తిని పొందటంలో యోగశాస్త్రానికి వేరే మార్గాలు తెలుసు. అందులో ముఖ్యమైనవి ఓ రెండు చూదాం.

మొదటిది భూభౌతిక ప్రపంచంలో సేకరింపబడి ఉన్న ఆ తరగని శక్తులతో అనుసంధానం పొంది, వాటినుంచి తిరిగి శక్తిని పొందటం. ఈ భౌతికశక్తులు అస్పష్టంగాను, సగం నిశ్చేతనంగాను ఉంటాయి. మనిషిలోని పశుత్వాన్ని ప్రేరేపిస్తాయి. అయితే అవి మనిషికి, ప్రకృతికి మధ్య ఒక సామరస్య బంధాన్ని స్థిరపరుస్తాయి.

ఎవరికైతే ఈ శక్తిని గ్రహించడం, ఉపయోగించుకోవడం వస్తుందో, వాళ్లు ఏ పనిలోనైనా విజయం సాధిస్తారు. అయితే ఇది చాలవరకు వారి వారి జీవనవిధానం, వారి శరీర ఆరోగ్యస్థితి మీద ఆధారపడుతుంది. వారిలోని సమతుల్యత పూర్తిగా రోగనిరోధశక్తిని కల్గి ఉండదు. పరిస్థితులు వికటించినపుడు ఆ శక్తి మాయమౌతుంది. అయితే పిల్లలు ఈ భౌతిక ప్రకృతి నుంచి ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు ఆ శక్తిని తీసుకోగలుగుతారు. ఎందుకంటె వారిలో గ్రహణశక్తి ఏ అడ్డంకులు లేక స్వేచ్ఛగా, నిర్మలంగా ఉండడమేకాక, ఏ మాత్రం సంకోచించకుండా, ఆనందంగా ఆ శక్తిని ఖర్చు చేయడం కూడా వారికి సహజక్రియ. అందుకే ఆ శక్తిని తిరిగి పొందుతారు. ఖాళీ అయినపుడల్లా తిరిగి

నింపుకుంటారు. అయితే మనుష్యులలో వయసు పెరిగేకొద్దీ జీవితంలోని బాధలవల్ల ఈ నైపుణ్యం మొద్దుబారిపోతుంది. చైతన్యం, మనోవ్యాకులతలతో నిండిపోతుంది.

మరొక రకమైన శక్తి ఉంది. ఆ కిటుకు మనకు తెలిస్తే ఆ శక్తిని నిరవధికంగా పొందవచ్చు – మన బాహ్య పరిస్థితులు, భౌతికపరిస్థితులు ఎలా ఉన్నా. అదే ఆధ్యాత్మికశక్తిగా మనం అభివర్ణించవచ్చు. ఆ శక్తి మన సామాన్య ప్రకృతినుంచి, అవచేతన లోతులనుంచి, వచ్చినదికాక, సర్వశక్తివంతమైన ఉన్నత శాశ్వత అతిమానస అద్భుతసీమల నుండి వచ్చినది. అది మన చుట్టూ అంతటా పరివ్యాప్తమై అన్నిట నుంచి ప్రసారమౌతుంది. దానిని చిత్తశుద్ధితో ఆకాంక్షించి, దానికి తెరుచుకుని, దానితో సంబంధం కలిగి ఉన్నపుడు, దాని పట్ల నమ్మకం కలిగి ఉన్నపుడు మన చైతన్యాన్ని విస్తృతపరచి, ఆ విశ్వచైతన్యంతో ఏకమైయే సంభావ్యత సాధ్యమవుతుంది.

ఐతే ప్రారంభంలో ఇది చాలా కష్టమైనదిగా అనిపించినా అసంభవం కాదు. అయితే ఈ పద్ధతిని నిదానంగా పరిశీలించినపుడు సాధారణచేతనకు అంత వింతగా అనిపించదు. ఎందుకంటే ఎప్పుడో అప్పుడు ఆ అతీతశక్తి కృపకు పాత్రులు కానివారు చాలా అరుదుగా ఉంటారు. మన నిత్యకృత్యంలో కూడా ఎప్పుడో ఒక్కసారి మనం చేయలేని పనిచేయగల్గినపుడు, మన శక్తికి మించిన పనిచేసినపుడు, ఆ క్షణం ఆ శక్తి గురించి మనకి ఎరుక కలుగుతుంది. అలాంటి క్షణాల్లో 'అసంభవం' అన్న మాటకి అర్థం ఉండదు.

అలాంటి అనుభవం క్షణికమే అయినా, ఆ ఉన్నతశక్తితో కలిసిన అనుభూతిని, అనుభవాన్ని అందిస్తుంది. అది యోగక్రమ శిక్షణవల్ల పొంది నిలబెట్టుకోగలిగేది. అయితే ఆ ఉన్నతశక్తితో సంబంధం ఎలా సాధించగలమో మనం ఇక్కడ చర్చించలేము. ఎందుకంటె ఆ దివ్యశక్తి వ్యక్తిగతం, ప్రతి ఒక్కరికి సాటిలేనిది. ఎవరి స్థితిని బట్టి వారి కనుగుణమైన పద్ధతిలో వారు మొదలుపెట్టాలి ఎవరి స్వభావమూ, స్థితినిబట్టి వారి కనుగుణమైన పద్ధ

తిలో వారు మొదలుపెట్టాలి. ఎవరి స్వభావమూ, స్థితినిబట్టి వారి ప్రారంభం ఉంటుంది. నెమ్మదిగా ఒక మెట్టు తర్వాత ఒక మెట్టు ఎక్కాలి. ఒక్కోసారి ఆ మార్గం చాలా సుధీర్ఘంగా, నెమ్మదిగా సాగుతుంది. అయితే ఫలితం కోసం ఎంత కష్టమైనా పడచ్చు. సంకల్పమాత్రంగా అన్ని పరిస్థితులలోను ఆ శక్తిని పొందగల గడం అంటే ఒక అద్భుతం. ఈ శక్తియొక్క పర్యవసానం మనం ఊహించవచ్చు. అవధులు లేనిది, సర్వవ్యాప్తమైనది, కాంతివంత మైనది, స్వచ్ఛమైనది – అది. చిరాకు, అలసట, అనారోగ్యం, ముదిమి, చివరకు మృత్యువులాంటి అన్ని అడ్డంకుల్ని మన ధృడ సంకల్పంతో, దీక్షతో దాటవచ్చు.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: డి. సత్యవాణి

ప్రార్థనలు – ధ్యానములు

ఫిబ్రవరి 10, 1913

నా సత్వము కృతజ్ఞతార్పణలో నీకై ఎగసిపడుతున్నది, నీవు అభివ్యక్తమయేందుకు ఈ అపరిపక్వ నీరస శరీరాన్ని నిన్ను నీవు అభివ్యక్తం చేసుకోవటానికి వినియోగిస్తావనేగాక – నిన్ను నీవు రూఢిగా అవతరింప చేసుకున్నందులకు – అదే మరి – వైభవాలలోకెల్ల దివ్యవైభవం, ఆనందాలలోకెల్ల దివ్యానందం, అద్భుతాలలోకెల్ల పరమాద్భుతం. గాఢావేశంతో నిన్నన్వేషించేవారంతా తప్పక తెలుసుకోవాలి – ఏ సమయంలో నీ అవసరమవుతుందో అప్పుడు నీవక్కడే ఉంటావని. నీకై అన్వేషణ మాని, నీ కోసమే నిరీక్షించేటంతటి మహత్తర విశ్వాసమే కలిగి, నీ సేవకై పరిపూర్ణంగా ప్రతిక్షణం తమకు తాము నియోగించగలిగినట్లైతే, నీ అవసరం ఎప్పుడైతే అప్పుడు నీవక్కడే ఉంటావు; నీ అభివ్యక్తీకరణ రూపాలు తరుచు అనూహ్యంగాను, ఎంతో వైవిధ్యంగాను ఉన్నప్పటికీ నీతో మా కెపుడూ అవసరమే కదా!

నీ దివ్యతేజం ప్రకటింపబడి
జీవనము పునీతమగు గాక;
అది మానవహృదయాలను రూపాంతరీకరించు గాక,
నీ దివ్యశాంతి భువిపై రాజ్యమేలు గాక.

మూలం: శ్రీమాత

మన సంస్కృతియొక్క నాల్గు విశిష్ట లక్షణాలు

మిగతా ప్రపంచం అంతా ఆధ్యాత్మిక మార్గదర్శకత్వం కోసం, స్వేచ్ఛ, వెలుగుల కోసం భారతదేశం వైపు మరలుతూన్న తరుణంలో భారతదేశం తన ఆధ్యాత్మిక వారసత్వాన్ని నిర్లక్ష్యం చేయటం ఒక విషాదకర విధి వైపరీత్యం. ఇది జరుగకూడదు. ఎప్పటికీ జరుగదు...

శ్రీఅరవిందులు

మొదటి విశిష్ట లక్షణం

1. భారతప్రజానీకంయొక్క 'అజ్ఞానసముదాయం' లో కూడా ఒక విశిష్టత ఉంది. శతాబ్దాల నుంచి సంతరించుకున్న క్రమశిక్షణ వారిని అంతరంగ వాస్తవాలకు సన్నిహితులను కావించింది. అందు చేత వీరిలో సార్వత్రిక అజ్ఞానతెర (veil of the universal ignorance) పల్చపడి వీరిని వేరుచేసి వీరికి ప్రత్యేకతను సంతరించి పెట్టింది. ఫలితంగా మిగతా ప్రదేశాలలోని సంస్కారవంతులైన ఉన్నతవర్గాలకంటె కూడా వీరు దైవము, ఆత్మ, అంతరాత్మ, శాశ్వతత్వములాటి భావాలకీ, అన్నిటికీ ఆయువు పట్టు అయిన తాత్కాలిక దైవసాక్షాత్కారానికి మరింత సులువుగా ప్రచోదింపబడినవారైనారు. ఆధ్యాత్మికతత్వం, దానియొక్క ఉన్నత వాస్తవాలు వారిలో బలంగా నాటుకుపోవటం, దానితో ప్రగాఢ సన్నిహితత్వం, అందుకు తగినట్లుగా మొత్తం జాతియొక్క మానసిక సంసిద్ధత –

ఇవన్నీ సనాతనము, వాస్తవము అయిన సజీవ పరమోన్నత ఆధ్యాత్మిక సంస్కృతికి పరిణామ సూచికలు.

2. ఇంతవరకు ఆధ్యాత్మికత అంటే సాధారణంగా మానసిక, ప్రాణిక స్వభావాలకు అతీతంగా ఏదో ఉన్నది అనే ఒక గుర్తింపు. స్వచ్ఛ దివ్యోన్నత చేతనకొరకు ఆకాంక్ష. నిమ్నభాగాల అల్పత్వాన్ని, బంధాలని తప్పించుకుని తన లోలోపల గోప్యంగా ఉన్న ఉత్తమమైన అంశం వైపు వ్యక్తిలో ఉప్పొంగి పైకెగసిపడే వ్యక్తి జీవాత్మ – ఇదీ భారతీయచింతనకి మూలము – భారతీయ భావన, అనుభవమూ.

3. ఆధ్యాత్మిక ఆకాంక్ష ఈ సంస్కృతికి నియంత్రణశక్తి. చింతనకూ మూలమిదియే. పాలించే గాఢవేశము కూడా ఇవియే. ఇదే జీవిత సర్వోన్నత ఆదర్శం అయింది. మానవజాతి గతంలో పరిస్థితులు అనుకూలించినంత మేరకు సర్వజీవనాన్ని ఆధ్యాత్మిక దిశగా మళ్లించే ప్రయత్నం చేసింది కూడా. మతం మనసులో ఉద్భవిస్తుంది, దానికి అది ఆదినివాసి. అందుచేతనే అపరిపూర్ణ ఆధ్యాత్మికప్రేరణ, ఆధ్యాత్మికభావన, ఆధిపత్యం, జీవనాన్ని తన వశం చేసుకునే కృషి... ఈ ఆలోచన, కార్యకలాపాలు... అన్నీ మతపరంగా ఒకే మూసలో ఇమిడ్చివేసే అవసరం కలిగింది. ప్రతి విషయాన్ని మతభావనలో మిళితం చేయవలసిన తప్పని పరిస్థితి కలిగింది. ఈ విధంగా అందుకే మత-ఆధ్యాత్మిక సంస్కృతి పరివ్యాప్తమయే తప్పనిసరి పరిస్థితి ఏర్పడింది.

*

4. భారతీయ మేధస్సుకి ఆధ్యాత్మికత అత్యంత కీలకమైనది. (the master key) అనంతత్వ భావన దానికి నైసర్గికము. బాహ్య జీవనం వాస్తవమైనది, పరిపూర్ణమైనది కాదని భారతదేశం ఏ నాడో గ్రహించింది. హేతువాద యుగాల్లోను, అజ్ఞానాంధకారం పెరిగే యుగాల్లోను కూడా ఈ నిశితదృష్టిని ఆమె ఏనాడూ కోల్పోలేదు. ద్రవ్యనియమాలు, శక్తుల ప్రాముఖ్యత గురించి స్పృహ ఆమెకు ఉన్నది. భౌతికశాస్త్రాల ప్రాచుర్యం గురించిన నిశితదృష్టి ఆమె కలిగి ఉన్నది. సాధారణ జీవనక్రియాకలాపాలను కళాత్మ

కంగా మలుచుకోవటమూ ఆమెకు తెలుసు. భౌతికం అతీత భౌతి కంతో సరైన సంబంధంలో నిలిచేటంత వరకు అది అపరిపూర్ణమే అవుతుందని ఆమె గ్రహించింది. ప్రస్తుత కాలమాన పరిస్థితులలో తనకున్న పైపై దృష్టితో ఆధునిక మానవుడు విశ్వంయొక్క చిక్కు ముడిని విప్పలేడని ఆమె తెల్సుకున్నది. వెనుక పరోక్షంలో అదృ శ్యశక్తు లున్నాయనీ, తనకు తెలియని శక్తులు తనలోనే నిక్షిప్తమై ఉన్నాయని, తన గురించి తనకు తెలిసినది అతిస్వల్పమని, కని పించేదాని చుట్టూ అగుపించనిదెంతో ఉన్నదని, అలాగే, తెలిసిన దాని వెనుక నెంతో తెలియనిది, పరిమితమైన దాని చుట్టూ అప రిమితంగా ఎంతో ఉన్నదని, భారతీయ మేధస్సు తెలుసుకుంది. మానవుడు తన్ను తాను అధిగమించగలడని, ఇంతకన్నా పరి పూర్ణంగానూ, లోతుగానూ జీవించగలడని గ్రహించింది. మనిషికి మించిన అసంఖ్యాక దేవతలను దర్శించింది. దేవతలకు మించిన దేవదేవుని దర్శించింది. ఆ దేవదేవునికి అతీతంగా అనిర్వచనీయ మైన అనంతత్వాన్ని సాక్షాత్కరింపచేసుకుంది. మన జీవనానికి అతీతంగా జీవనశ్రేణులు, మన ప్రస్తుత మనసుకి అతీతంగా మాన సికశ్రేణులు, ఇంకా వాటిపైన ఆత్మోజ్వలకాంతులను దర్శించింది. అప్పుడు సాహసోపేతమైన అంతస్స్ఫూర్తితో నిర్భయంగా అల్పత్వ మనేది లేకుండా ఏ కార్యనిర్వహణకీ సంకోచించలేదు – అది ఆధ్యాత్మికమే అవనీ, మానసికమే కాని, నైతికమే కాని, లేక ప్రాణికస్థాయి సాహసోపేతమైన కార్యమేనా కాని – వీటిలో ఏదీ మనిషికి అసాధ్యము కాదని ప్రకటించింది. కాకపోతే తనలోని జ్ఞాన ఇచ్ఛాశక్తులు సుశిక్షితమై ఉండాలి. అపుడే ఈ మానసిక శ్రేణుల నధిగమించగలడు; ఆత్మ కాగలడు, దేవత కాగలడు. దివ్య ఐక్యత సాధించగలడు; అనిర్వచనీయమైన బ్రహ్మమే తాను కాగ లడు. హేతుబద్ధమైన వాస్తవికత, శాస్త్రవిజ్ఞానము, వ్యవస్థీకృత పద్ధతి – వీటి మార్గాన్వేషణ కావించింది. యుగయుగాల నుంచి ఈ నిశిత దృష్టి కార్యాచరణ ఆమెలో ఉన్నాయి. శక్తివంతమైన ఆత్మశక్తి ఉంది. అనంతత్వమును సాధించి పొందాలనే పరితాపం ఉంది. దైవభక్తిపూరితమైన సంవేదన ఉంది. ఆదర్శం ఉంది.

యోగము ఉంది. కళ, వేదాంతముల పట్ల నిరంతర అభిరుచి ఉంది. అందుచేతనే ఆధ్యాత్మికత జీవకణాలలో నాటుకుపోయింది.

*

భారతీయ సంస్కృతికి రెండవ విశిష్ట లక్షణము

ఆధ్యాత్మికత తనకు తాను భూమిమీద శూన్యంలో వర్ధిల్లదు. ఏ ఆధారం లేకుండా గిరిశిఖరాలు వాటంతటవి లేచి నిలబడవు కదా! అవి మేఘాల్లో విహరించే ఉల్లాసకరసుందరస్వప్నాలు కావు. భారతదేశగతాన్ని చూస్తే మనకు ప్రస్ఫుటంగా కనపడేది దానియొక్క అద్భుతమైన ప్రాణికశక్తి, అపరిమితమైన జీవశక్తి. దాని జీవనోల్లాసంతో మూడువేల సంవత్సరాలుగా – ఇంకా పై మాటే – ఎడతెరిపి లేకుండా, సమృద్ధిగా, పుష్కలంగా అపరిత మైన వైవిధ్యంతో, ఊహాకి అందని విస్తారమైన కల్పన, సృష్టి చేస్తూనే ఉన్నది. గణతంత్రరాజ్యాలు, రాచరికాలు, సామ్రాజ్యాలు సృష్టించింది. తత్వచింతనలు, విశ్వరహాశ్యాన్ని తెలిపే శాస్త్రాలు, విజ్ఞానశాస్త్రాలు, సిద్ధాంతసంగ్రహాలు, కళలు, కావ్యాలు సృష్టించింది. ఎన్నో రకాలైన స్మారకనిర్మాణాలు, రాజప్రాసాదాలు, దేవాల యాలు నిర్మించింది. ఎన్నో ప్రజోపయోగకరమైన పనులు చేసింది. ఉమ్మడి యాజమాన్యాలు, సంఘాలు, మతవర్గాలు రూపొందిం చింది. చట్టాలు, శాసనసంహితలు రచించింది. మతపరమైన అను ష్ఠానాలు, భౌతికవిజ్ఞానశాస్త్రాలు, మానసిక విజ్ఞానశాస్త్రాలు, యోగ దర్శనాలు, రాజకీయ, ప్రభుత్వనిర్వహణా వ్యవస్థలు, ఆధ్యాత్మిక, లౌకికకళలు, వ్యాపారాలు, పరిశ్రమలు, లలితకళలు – ఇలా ఎన్నని! – అంతులేనన్ని సృష్టిస్తూనే ఉన్నది. ప్రతి అంశము లెక్కలేనన్ని క్రియాకలాపాల సందడి సంరంభాలతో నిండినదే. నిర్విరామంగా అలా సృష్టిస్తూ ఇంకా, మరింకా సృష్టిస్తూనే ఉన్నది. దీనికి అంతు లేదు. నిర్లిప్తత లేదు. బద్ధకం లేదు. తీరికా లేదు. దేశసరిహద్దులు దాటి వ్యవహారాలు విస్తరించాయి. తన ఓడలు సముద్రాలు దాటి పయనించాయి. తన నాణ్యమైన వస్త్ర సముదాయంతో, సంపదతో జూడా, ఈజిప్టు, రోము దేశాలు నిండి

పోయాయి. తన కళలు, కావ్యాలు, సిద్ధాంతాలు వలస స్థావరాలైన ఆర్చిపిలాగోలో వ్యాప్తి చెందింనాయి. మెసపటోమియా ఇసుకతిన్నెలపై ఆ జాడలు ఇంకా చెరిగిపోలేదు. తన మతాలు, చైనా, జపాను దేశాలను జయించాయి. ఇంకా, పశ్చిమదిశగా పాలస్తీనా, అలగ్జాండ్రియా వరకు విస్తరించాయి. ఉపనిషత్తుల ఊసులు, బౌద్ధుల ప్రవచనాలు, జీసస్ క్రైస్తు స్వరంలో ప్రతిధ్వనించాయి. తానెక్కడ కాలిడినా, అక్కడ తన నేలపై వలెనే, అపరిమితమైన తన జీవశక్తి సమృద్ధిని కుమ్మరించటమే! తన ప్రాచీన భవన నిర్మాణంలోను, శిల్పకళ, ఇతర కళాకౌశలప్రదర్శనలోను నిర్బంధం, మితం, అడ్డు ఆపు అనేది లేదని యూరోపియను విమర్శకులు వ్యాఖ్యానించారు. భారతీయ కళాకారునికి దాపరికం తెలియదు. తన కళాకౌశలాన్ని స్వేచ్ఛగా సర్వత్రా పరివ్యాప్తం చేస్తాడు. ఏ కాస్త లొసుగు, లోపం ఉన్నా దానిని తన బంగారంలాంటి కళాకౌశలంతో నింపి సుసంపన్నం చేస్తాడు. లోపము, కొరతతో తనకు నిమిత్తం లేదు. ఆక్రమించిన ప్రతి అంగుళం సుసంన్నం కాబడవల్సినదే. తన అపరిమిత జీవశక్తి సుసమృద్ధి అలాటిది! పుష్కలత్వం తొణికిసలాడుతుంది. మరి అది తప్పనిసరి. అంతా అపరిమిత జీవశక్తి విన్యాసమే. ఇది 'అనంతము' It is the Infinite.

*

భారతీయ సంస్కృతికి మూడవ విశిష్ట లక్షణం

అయితే ఈ పరమోన్నత ఆధ్యాత్మికత, విస్తారమైన ఈ జీవన శక్త్యానందాల అపరిమిత సృష్టి – ఇదే ప్రాచీన భారతానికి జీవ లక్ష్య లక్షణసర్వస్వం కాదు. స్వచ్ఛ వినీల అనంతాకాశాల క్రింద చిందరవందరగా వెదజల్లబడి బహుదట్టంగా విలసిల్లే ఉష్ణమండల వృక్షసంపద లాటిది కాదది. దర్శనీయమైన సుందర సుసంపన్న అపరిమిత జీవనాకృతుల సమూహంతో, చెల్లాచెదురుగా ఉన్న ఆ విలాసాల లాలస, ఆ అపరిమిత సంపద, అలవాటులేని కళ్లకి జనసమ్మర్దంగా కాళీలేని స్థలంలో కావాలని, పద్ధతి పాటించని చిందరవందర నిర్లక్ష్యధోరణి అనిపిస్తుంది. ప్రాచీనభారత మూడవ

జీవలక్షణం బలమైన బుద్ధివికాసం. సంపన్నతలో నిరాడంబరత, సరళతలో నిర్దిష్టత, శక్తిలో సౌకుమార్యం. విస్తృతిలో సూక్ష్మం శాలపట్ల శ్రద్ధ. ప్రధాన ప్రేరణగా దాని క్రమపద్ధతి, అమరిక. న్యాయబద్ధమైన కార్యాచరణ – ఇవి ఎప్పుడూ దృష్టిలో ఉంటాయి. అన్నిటికీ మించి భారతదేశం ధర్మభూమి. శాస్త్రాలకి పుట్టినిల్లు. అన్ని మానవీయ, విశ్వధర్మాలు, సత్య నియమాలు అన్వేషించి కనుగొంది. వాటిని జాగ్రత్తగా సవివరంగా జీవితానికి అన్వయిం చేలా సూత్రబద్ధం చేసి క్రోడీకరించింది. తేజోవంతమైన ఆత్మావి ష్కారం ఆమెయొక్క మొదటి దశ. రెండవ దశలో ధర్మ ఆవిష్క రణ కావించింది. ఇక మూడవ దశగా శాస్త్రాలకి సంబంధించిన అన్ని అంశాలనీ క్రోడీకరించి సూత్రబద్ధం చేసింది. ఈ మూడు మూలకాలు ముప్పేటగా ఉన్నవేకాని వేటికవి వేరు కావు.

మూడవ దశలో మొత్తం జీవన విషయపరిశీలన అంతా జిజ్ఞాసతో సశాస్త్రీయంగాను, కళాత్మకంగాను జరిగింది. అశోకుడు నుండి, మహమ్మదీయశక ఆరంభందాకాగల మధ్యకాలంలో మేధోపరమైన ఉత్పత్తి నిజంగా, రాసిలో పండించినది, అసాధా రణం. ఈ మధ్య పండితులు వెలువరించిన అధ్యయనాలు గమ నిస్తే ఇది తెలుస్తుంది. ఆ పాండిత్యవివరణ ఇప్పటికీ ఇంకా ఉన్నదాంట్లో అతిస్వల్పభాగాన్ని గురించి మాత్రమే తెలియచె ప్పింది. తెలుసుకోవల్సినది ఇప్పటికీ ఇంకా ఎంతో మిగిలే ఉన్నది. ఈ మిగిలినదైనా ఒకప్పుడు వ్రాసి ప్రకటించిన దాంట్లో అతిస్వ ల్పశాతమే. ఇలాంటి మేధోపరమైన కృషికి చరిత్రలో ఎక్కడా సారూప్యత లేదు. ఈ జరిగిన కృషి అంతా. ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్ర సదుపాయాలు, అవకాశాలు అందుబాటులోలేని కాలంలో జరిగి నది. అయినా కూడా సూక్ష్మవివరణపట్ల జిజ్ఞాసతో కూడిన శాస్త్రీయ అధ్యయనాలు భారీస్థాయిలో ఏ ఆధునిక అవకాశాలు, రికార్డులు లేకుండానే సాధింపబడినాయి. జ్ఞాపకశక్తే నాటి అందుబాటులో ఉండే రికార్డు. ఉపకరణాలైతే తొందరగా పాడయే తాళపత్రాలు. ఈ బ్రహ్మాండమైన సాహిత్యం – తత్త్వము, దేముడు, మతము, యోగము, తర్కము, వ్యాకరణము, కావ్య, నాటక, అలంకారాలు,

వైద్య ఖగోళ – మరి యితర శాస్త్రాలకే పరిమితం కాలేదు. సమస్త, జీవనశైలీ, దానికి సంబంధిత ప్రతి అంశమూ – అల్పము, అధికము – అనే తేడా లేకుండా, సాదరంగా స్వీకరించింది. సంఘము, రాజకీయము, అన్ని కళారూపాలు.. చిత్రలేఖనం మొదలుకొని నృత్యము వరకూ – మొత్తం అరవైనాలుగు కళలు – నాటి జీవితానికి ప్రయోజనకారి అయినది, ఆసక్తి కలిగించేది – సర్వమూ – ఉదాహరణకి అంత ప్రధానంకాని అశ్వ, గజసంరక్షణ, శిక్షణ, ఉత్పత్తి – ఆనాటివారిని ఆకర్షించింది. వీటన్నిటినీ సశాస్త్రీయంగా పరిశోధించి సమగ్రమైన శాస్త్రపరిజ్ఞానంతో సాంకేతికపదజాలంతో పరిపుష్టం చేసింది. ప్రధానము, అప్రధానము, అల్పము, అనల్పము – అనే భేదం లేకుండా – ప్రతి అంశముపట్ల ఒకే శ్రద్ధ, నిర్దిష్టత, సమగ్రతలతో కూడి తన బుద్ధివికాసమును ప్రసరింపచేసింది. ఒకవైపు జీవితాన్ని గురించి సూక్ష్మాతిసూక్ష్మ వివరాలతో తెలుసుకోవాలనే కోరిక, తృప్తితీరని జిజ్ఞాస – మరోవైపు దానిని అత్యంత జాకరూకతతో కూడిన పద్ధతిలో వ్యవస్థీకరించాలనే ఉత్సాహం – క్రమబద్ధీకరించిన విజ్ఞానంతో జీవనగమనం సాగాలనే మానసికోల్లాసం ఈ విధంగా సాగింది. గాఢంగా నాటుకున్న ప్రబలమైన ఆధ్యాత్మికత, తరగని ప్రాణికకల్పనాశక్తి, జీవితంపట్ల ఎడతెగని అభిరుచి, సునిశిత నిష్కల బుద్ధివివేకం, అందుకు తోడుగా నైతిక ఉత్తమ అభిరుచితో కూడిన తీవ్రకార్యాచరణవిధానం కలిగిన బుద్ధి, సామరస్యంతో కూడిన సుసంపన్న సంస్కృతిని – సృష్టించింది.

*

భారతీయ సంస్కృతికి నాల్గవ విశిష్ట లక్షణం

భారతీయ తత్వచింతనకి సంబంధించి, జీవితాన్ని తిరస్కరించే బౌద్ధుల మాయావాదంపై యూరోపియనుల దృష్టి పడింది. అయితే ఒకటి గుర్తుంచుకోవాలి. దీనియొక్క తత్వచింతనా వైఖరిలో ఇదొక పార్శ్వం. ఇదీ కూడా దాని క్షీణదశ లోనిది. దీనిని గోరంతలు కొండంతలుగా చేశారు. ఇది కూడా ఒక దశలో ఒక ప్రత్యేక

ప్రేరణతో కూడిన ప్రచోదనలో ఒకే దిశగా సాగే చలితచాలనాల ఫలితం. భారతీయచింతనలో, దాని కార్యకలాపాలలో ఈ వైఖరి సాధారణంగా కనిపిస్తుంది. మేధోపరంగాను, నైతిక, ప్రాణికప రంగాను, లోలోతులకు పోయి దాని అంతం కనుగొనటం భారత ఆధ్యాత్మికచింతనలో పరిపాటి. పరిపూర్ణ వివరణ కోసం, అన్వే షణలో లోలోతులు మధించడం, ఉన్నతశిఖరాల నధిరోహించటం, ఇదంతా అంతర్గత అన్వేషణలో భాగం. పరిమితుల నధిగమించి దాని అంతుతేల్చటానికి – 'ఈ అందమైన అమితం' – 'fine excess' – అవసరమవుతుంది. సాధారణ మందబుద్ధి అయితే పరి మితులను దాటిపోవటానికి ఇచ్చగించదు. 'fine excess' తో పరిమితుల నధిగమించటానికి ఈ అన్వేషణలో అంతులేని సాహసం కావాలి. లక్ష్యం వైపు అడుగు దృఢంగా పడాలి. ఆ విధంగా ప్రతి ఆధ్యాత్మికచింతనలో ప్రతి వక్రతను, ఆధ్యాత్మిక అనుభవపరంపరలను, తుట్టతుదవరకు లాక్కెళ్లి, ఆ కొసనుంచి మొత్తం దాని పరిస్థితిని పర్యావలోకనం చేసింది. ఇది ఎందుకు చేసిందంటే అలాటి పర్యావలోకనంలో ఏ వాస్తవం, లేక శక్తి ఆవిష్కరింపబడుతుందో గమనించేందుకు. మరిదే మార్గం. సర్వ దివ్యప్రకృతిని అలా పరామర్శించటానికి ప్రయత్నించింది. ఇంకా దివ్యప్రకృతికి అతీతంగా, వీలైనంత ఉన్నతస్థాయి నుంచి, దివ్య త్వాని కతీతంగా, ఏదైనా అనంతత్వం (Supradivine) ఉంటే దానిని కనుగొనటం కోసం కృషి చేసింది. ఆధ్యాత్మిక నిరీశ్వర వాదాన్ని సూత్రీకరించవలసి వచ్చినపుడు, దాని పరాకాష్ఠ చేరు కుని దర్శించటానికి దానిని వెన్నంటి ముందుకు సాగింది. తీరని మనోవైకల్యంతో కూడిన జిజ్ఞాసతో నాస్తికవాదంపై మనసుప డినా, దానిని క్రీగంటిచూపుతో నిర్మొహమాటంగా, ధైర్యంగా సూత్రీకరించింది. కాని అక్కడ మాత్రం ఆదర్శంతోకాని, నైతిక సూత్రాలతోకాని రాజీపడలేదు.

ఎక్కడైనా కూడా ఈ రకమైన మనోప్రవృత్తినే గమనిస్తాం. భారతీయమేధస్సుకి జీవితాదర్శాలుగా, మానవజీవలక్షణాలుగా, – దృఢమైన ఆత్మోన్నత్యం, స్వేచ్ఛాపిపాస, దృఢసంకల్పం, స్వాధీ

నత, ఆత్మత్యాగం, పారతంత్రత, విధేయత, ఆత్మసమర్పణ గమనిస్తాం. విలాసవంతమైన జీవనం, అత్యంత పేదరికమైన జీవనం – రాజభోగం, దిగంబరత్వం – ఈ రెడు విరుద్ధ ఆదర్శాలు వాటి గరిష్ఠస్థాయికి కొనిపోబడినాయి. అయినా ఇక్కడ అత్యంత తీవ్రమైన జీవనవిధానాలను పాటించటంలో, క్రమరాహిత్యానికి ఎక్కడా అవకాశం రానీయలేదు. అత్యంత విలాసవంతమైన జీవనసరళిలోనూ కూడా విశృంఖలమైన అవినీతి చోటు చేసుకోలేదు. ఇదే పరిస్థితి యూరపులో ఉన్నపుడు అక్కడ అవినీతి చోటుచేసుకుంది. భారతీయ మేధస్సు ఆధ్యాత్మికమైనది, నైతికమైనదే కాక, వివేకవంతమైనది, కళాత్మకమైనది కూడ. మానసిక నిబంధన, లయబద్ధమైన జీవనసౌందర్యము, ఈ రెండూ, అస్తవ్యస్త, గందరగోళ స్వభావానికి, విశృంఖలతకు విరుద్ధం. ఏ వైపరీత్యంలోనైనా కూడా, భారతీయజీవనశైలి తన ప్రయోగంలో, న్యాయం, నియమం, మితము, తీరు అన్వేషిస్తుంది. అంతేకాదు. విపరీతధోరణుల లోతులలోనికి ఎంతగా చొచ్చుకునిపోయినా, తనలో గాఢంగా నాటుకుని ఉన్న సంయోజన ప్రవృత్తి, సమతౌల్యాన్ని నిలపెడుతుంది. ప్రతిప్రేరణా చివరివరకూ ప్రచోదింపబడినా, భారతీయమేధస్సు తాను సంతరించుకున్న విజ్ఞానాన్ని కార్యవిధానంలోను, వ్యవస్థలోను విలీనం చేసుకోవడంలో సామరస్య సమతౌల్యాలు పాటించింది. భారతీయ సంస్కృతికి సమన్వయపరిచే ప్రత్యేక లక్షణం ఉంది. సమతౌల్యం, లయబద్ధ జీవనం గ్రీకులు స్వనియమపాలనవల్ల సాధిస్తే, భారతీయులు మనోప్రాణిక సంయోజనాత్మక ప్రచోదనవల్ల, మానసిక, నైతిక, సౌందర్య అభిరుచితో కూడిన క్రమపద్ధతివల్ల సాధించారు.

*

జీవితానికి ఆధ్యాత్మిక ఆదర్శం అంటే ఏమిటి?

ముందు ఈ ఆదర్శం అంటే ఏమిటి కాదో తెలుసుకోవాలి. స్పష్టంగా ఇది ఐహిక జీవనం నిస్సారమని భావించటం కాదు. వీలైనంత త్వరగా మనమంతా సన్యాసులం కావాలనీ కాదు.

అందుకు తగినట్లుగా సాంఘికజీవనాన్ని, ఏ పనిపాటు లేకుండా, మానవజాతి ప్రగతి లేకుండ, అభ్యుదయ ఆదర్శాలు లేకుండా మఠానికో, గుహకో, పర్వతాగ్రానికో తరలిపోయేందుకు సన్నద్ధం కావటమూ కాదు. భవబంధాలు లేకుండా ఉండటం అన్న ఒకే ఆదర్శం కొంతకాలం భారతీయ ఆలోచనా ప్రవృత్తియై ఉండి ఉండవచ్చు. కాని అదే పరిపూర్ణమైన ప్రవృత్తి కాదు. ఆధ్యాత్మికత అంటే జాతీయజీవనాన్ని – ఒక ప్రత్యేక మతసూత్రాలకి, సిద్ధాంతాలకి, రూపాలకి పరిమితం చేసి, ఒకే మూసలో తయారు చేయటమూ కాదు.

ఇంకా – ఉన్నత మానవీయ ఆదర్శాలను, ఆధునిక ప్రపంచ సమస్యలను, సాధారణ మానవజీవన కార్యకలాపాలను, మన పరిధిలో నుంచి వైదొలగించటం కాదు. అలాగే – అంతరంగ ప్రచోదనతో ఆత్మోన్నతిని, విస్తృతిని వృద్ధిపొందించి జవము, జీవము, వెలుగు, ఆనందము పరిపూర్ణత – కలిగించే విశిష్ట సాధనాలను వదులుకోవడమూ కాదు.

పోతే ఆధ్యాత్మికజీవన దృక్పథంకి కేవలం భౌతిక మానసిక దృక్పథంకి గొప్ప తేడా ఉంది. ఆధ్యాత్మిక దృక్పథంలో మనసు, ప్రాణికము, శరీరము మనిషికి సాధనాలు. అంతేకాని లక్ష్యాలు కావు. ఆ సాధనాలైనా సర్వోన్నతమైనవీ కావు, అవే అంతిమ సాధనాలు కావు. వాటిని బాహ్యోపకరణ సత్వంగా మాత్రమే తప్ప పూర్ణసత్వంగా దర్శించదు. పరిమితమైన విషయాలకి పరోక్షంగా అపరిమితత్వాన్ని దర్శిస్తుంది. పరిమితమైనవాటి విలువ, అపరిమితమైనదాని యొక్క విలుతో బేరీజు వేసి నిర్ణయం చేస్తుంది. పరిమిత భౌతికము, అపరిమిత అనంతమునకు అసమగ్ర ప్రతిరూపముగా గుర్తిస్తుంది. ఈ పరిమితాలు అపరిమితంగా వ్యక్తమయే దిశగా చేరుకునే ప్రయత్నం చేస్తాయి. ఆధ్యాత్మిక దృష్టి బాహ్యదృష్టికి కనిపించేవాటి వెనుక ఉండే మహత్తును దర్శిస్తుంది – మానవునిలోను, దృశ్యమానప్రపంచములోనూ కూడా. మనిషిలో ప్రధానమైన ఈ జీవాత్మ, దివ్యత్వం తనలోనే కాక, ఈ దృశ్యమాన ప్రపంచంలో అంతటా కనుగొని గుర్తించి,

సర్వత్రా, సర్వులతోను ఏకత్వాన్ని సాధిస్తుంది. ఈ దృక్పథం తప్పనిసరిగా విషయాలను దర్శించే తీరునే మార్చివేస్తుంది. మానవీయ జీవనలక్ష్యాలను పదిలపరుస్తూనే, వాటికి ఒక నూతన సంవేదనతో పథనిర్దేశం కల్పిస్తుంది.

ధర్మము అంటే మా ఉద్దేశం

ధర్మము అంటే వెంటనే స్ఫురించేది మతానుష్ఠానము. ఇంకా లోతైన నైసర్గిక నియమము. అంతేకాని పాశ్చాత్య భావనలా – మతసిద్ధాంతమో, ఆరాధనావ్యవస్థో లేక నైతిక సాంఘిక నియమాలను ప్రోత్సహించే ఆదర్శమో కాదు. ఇది జీవితానికి సంబంధించి అన్ని అంశాలలోను సక్రమ నియమపాలన. మనిషి వైఖరి యుక్తమైన పరిపూర్ణమైన జీవననియమశైలికోసం చేసే అన్వేషణ నిజమై రుజువయేది ధర్మపాలనం లోనే. ప్రతిదానికీ ఒక ధర్మం ఉంది. దానికి దాని స్వభావం విధించే జీవననియమం ఉంది. మరి మనిషికి అయితే తనవారందరితో పాటు తనకుండే ఆదర్శజీవన బంధం తనకు తానై విధించుకున్న ధర్మం. అంతస్తత్వంలో ధర్మం స్థిరంగా నిర్దేశింపబడుతుంది. అయినా కూడా అది మన చేతనలో వృద్ధిపొంది దశలుగా రూపుదిద్దుకుంటుంది. అధిరోహణాక్రమంలో ఆధ్యాత్మిక, నైతిక అంతస్తులున్నాయి... మన స్వభావానికి అనుగుణంగా సర్వోన్నత ధర్మాన్ని (న్యాయాన్ని) అన్వేషించటంలో. అన్ని విషయాలలోను అందరూ ఒకే స్థిరమైన సర్వసాధారణ నిబంధనను అనుసరించలేరు. జీవితం ఎంతో వైవిధ్యం కలది. అందరికీ ఒకే ఆదర్శం హేతుబద్ధం, ఆమోదయోగ్యం కాదు. నైతికచింతనాపరుడు మాత్రం అందరూ ఒకే ఆదర్శం కలిగి ఉండటం ఇష్టపడతాడు. స్వభావాలు వేర్వేరుగా ఉంటాయి. ఉద్యోగహోదా, చేసే పని వత్తిడి తీరు వేరుగా ఉంటుంది. ప్రమాణాలుంటాయి, లక్ష్యాలుంటాయి. అభిరుచులుంటాయి. జీవితకర్తవ్యం, అంతరంగ ఆదేశం అందరికి ఒకేలా ఉండవు. సామర్థ్యం, దశ, దిశ, పురోగతి తేడాగా ఉంటాయి. అందరినీ కలిపి ఒకే పట్టికలో జమచేయకూడదు. అది మొరటుగా ఉంటుంది. తెలివితక్కువపని

అవుతుంది. మృదులమైన జీవనస్వారశ్యం దెబ్బతింటుంది. ఒక్కొక్కరిది ఒక్కొక్క విలక్షణ స్వభావం. దానిని పరిపూర్ణంగా తీర్చిదిద్దేదిగా తగిన నిబంధన ఉండాలి. ప్రతివానికి తాను నెరవేర్చవలసిన ప్రయోజనకరమైన పని ఉంటుంది. అందుకు తగిన ఆదేశం, ఆదర్శం ఉండాలి. అన్ని విషయాలకి వివేకవంతమైన సదవగాహన ప్రామాణికమైన ఆచరణ విధానం... పరిపూర్ణత ఆదర్శంగా సజీవనిబంధన – ఇవీ ధర్మానికి అవశ్యంగా కావలసినవి. కోరిక, ఆసక్తి ఎటు లాక్కెడితే అటుపోయే జీవనవిధానం కాకూడదు. దీనిని నియంత్రించి, నిరోధించి, నిర్దేశించే మార్గదర్శకత్వం కావాలి. నైతికనియమం, జ్ఞానం, నిగ్రహం, – వీటితో పాటు – పరిమితి, క్రమపద్ధతి, పరిపూర్ణతా ప్రమాణం, తప్పనిసరి. వ్యక్తి లక్షణాన్ని బట్టి తను చేసే క్రియాలక్షణాన్ని బట్టి ఈ ప్రత్యేక ధర్మాలు మిగిలినవాటికి అతీతంగా ఉన్నతతర సత్యధర్మాలుగా పెరిగి, విశ్వాజనీనంగా సార్థకమవుతాయి. అప్పుడవి విశిష్టవ్యక్తికి విశిష్టధర్మాలు అవుతాయి. పురోగతికవి ప్రాతిపదిక అవుతాయి. జీవన గమ్యంగా. అవి విశాలపరిధిలో సర్వులకూ ఆచరణయోగ్యమవుతవి.

*

...ఈ ప్రపంచంలో శరీరధారులమైనవాళ్లం మనమంతా ఒకే అస్తిత్వంలో సమాన స్వభావ లక్షణాలు కలిగి ఉంటాం. అయినప్పటికీ వ్యక్తిగత జీవాత్మలు అతీత పరమాత్మతో నేరుగా సంసర్గం కలిగి ఉండగలుగుతాయి. మనలోని ఈ పరమోన్నత సత్యం రెండు విశిష్ట లక్షణాలు తప్పక కలిగి ఉండాలి. అది, ఒక ఆధ్యాత్మిక సామూహిక జీవనంయొక్క పొందిక, సామరస్యతల సమగ్ర సంచలనాలను అన్వేషించే ధర్మము, సత్యము – అయి ఉండాలి. దివ్యసృష్టిలోని అనేకత్వంతో కూడిన ఏకత్వంలో సంబంధాలు, సమగ్రంగా నిర్ణయించేవిగా ఉండాలి. అదే సమయంలో క్షణం క్షణం మనకు, వ్యక్తియొక్క దేహ, ప్రాణ, మనో, ఆత్మల లయాత్మక కదలికలలో దివ్యత్వం వ్యక్తం అవాలి. ఈ సర్వోన్నతశక్తి, కాంతుల ఉన్నత వ్యక్తీకరణ కార్యాచరణలో ఒక తప్పనిసరి ధర్మముగా, సమగ్రమైన స్వేచ్ఛగా, అనుభావ్యమవటం గమనిస్తాం.

ఈ వాస్తవాలు ఎందుకు ప్రస్తావించానంటే గతచరిత్రల్లో ప్రస్ఫుటమైన భారతీయ బుద్ధి, జీవలక్షణాలు గురించిన కొన్ని పార్శ్వాలని మాత్రమే చూచినవాళ్లు వీటిని తప్పక విస్మరిస్తారు. వీటినే నొక్కి చెప్పటంవల్ల భారతదేశం యొక్క అనిర్దిష్ట, అసంపూర్ణ భావన మరియు దానియొక్క నాగరికత యొక్క సమగ్ర అభిప్రాయము. దాన్ని చైతన్యవంతం చేసిన ఆత్మశక్తి గురించి మనకు ఒక అవగాహన కలుగుతుంది. గతంలో వరదపొంగు తగ్గుముఖం పట్టగా వదిలిపెట్టి వెళ్లిన నిక్షేపమే వర్తమానం. ఇది నిస్సందేహంగా భవిష్యత్తుకు నాంది. కాని ఈ వర్తమానంలో భారతదేశ గతంకి సంబంధించినదంతా ఇంకా నిద్రాణంగానే ఉంది. అది నశించలేదు. కొత్త రూపాలు సంతరించుకోవాలని నిరీక్షిస్తోంది. ఉత్పాదకశక్తి తగ్గుముఖం పట్టడమే పతనం. దాని ఉధృతి అది పొంగినప్పుడు చూస్తేనే తెలుస్తుంది.

మూడు తిరోగమన ఉద్యమాలు క్షీణదశకు కారణభూతమయాయి. మొదటిది: అంతవరకు అమిత సమృద్ధంగా ఉండే ప్రాణికశక్తి కృశించటం. జీవిత ఉల్లాసం లుప్తమవటం. కల్పన పట్ల నిరాసక్తత. ఈ క్షీణదశలోని శక్తి కూడా అసాధారణ వైభవోపేతంగానే ఉంది. నిద్రాణస్థితి కొద్దికాలమే ఉంది. గత ఔన్నత్యంతో పోల్చి చూచినపుడు పతనం క్రమంగా గుర్తింపబడినది. రెండోది: మానసిక స్వేచ్ఛాకార్యకలాపాలు ఒక్కసారిగా స్తంభించిపోవటం. శాస్త్రీయ స్వేచ్ఛావిమర్శనాత్మక మనోకార్యకలాపాలు, సృజనాత్మకతకి అంతర్ప్రేరణ నిద్రాణస్థితికి చేరుకోవటం. కాస్తేదైనా మిగిలినదంటూ ఉంటే అది గత విజ్ఞానవష్టావశేషాల చర్విత చర్వణం మాత్రమే. అది కూడా సక్రమ అవగాహనతో కానే కాదు. బుద్ధిలో స్తబ్ధత, జీవితంలో నిర్వీర్యత, గతమానసిక వైభవం సృష్టించిన అవశేషరూపాలలో చోటు చేసుకున్నాయి. పాత ఆధికారిక ప్రమాణాలు, నియమాలు నిరంకుశంగాను, కఠినంగాను తయారైనాయి. అలాటి సమయాలలో సాధారణంగా జరిగేదే ఇది.

అవి వాటి జీవము సూక్ష్మ సంవేదన కోల్పోయాయి. చివరిగా: ఆధ్యాత్మికత, గతంలోవలె, మసకలేని దివ్యజ్యోతి ప్రకాశంగా నిలిచి వెలగలేదు. నాటి దివ్యసంయోజనం లేదు. ప్రత్యామ్నాయంగా గొట్టాల్లోంచి ఎగజిమ్మే తీవ్రధారలలా చెదురుమదురుగా కనిపించేది. ఆధ్యాత్మికసూత్రాలు కొన్ని నొక్కిచెప్పటం, కొన్నిటిని పూర్తిగా విస్మరించటం జరిగేది. ఇందుకు కారణం కృషి లోపమే. జీవితము, మనసు, పరిపూర్ణ ఆధ్యాత్మీకరణ కావించాల్సిన తరుణంలో సక్రమస్థాయిలో అది జరుగులేదు.

సరిగా ఇదిగో ఇప్పుడే ముంచెత్తింది దేశాన్ని పాశ్చాత్య ఉప్పెన. కాని మన అదృష్టంవల్ల అక్కడ జీవశక్తి తాత్కాలికంగా నిద్రాణంగానే అయినా ఉంది. చావలేదు. మిగిలివున్న శక్తితో లోనున్న దౌర్బల్యం తన చికిత్స ఏదో తనకు తానే నిర్వహించుకుంది. ఈ పాశ్చాత్య మొరటు జీవన సంస్కారాల తాకిడివల్ల తాత్కాలికంగా కొంత కుళ్లు, మొరటుతనం వచ్చి చేరింది. కాకపోతే అది ప్రయోజనకరమైన మూడు ప్రచోదనలు కల్పించింది. గుప్తంగా ఉన్న మానసిక ప్రచోదనను తిరిగి చైతన్యవంతం కావించింది. జీవితానికి పునరావాసం కల్పించింది. నూతన సృష్టికి మేల్కొలుపు నిచ్చింది. పునశ్చైతన్యవంతమైన భారతీయ ఆత్మను నూతన ఆదర్శాలకు, పరిస్థితులకు భేటీగా ఎదురుగా ముఖాముఖి నిలబెట్టింది. వాటిని ఇముడ్చుకుని వశం చేసుకొనవలసిన అత్యావశ్యకతను విశదపర్చింది. ఈ మేల్కొన్న భవిష్యదార్శినకతతో కలిగిన ప్రచోదనలనుంచి భారతదేశం పునరుద్దీపనం చెందుతోంది. భవిష్యద్వైఖరిని మరి అదే నిర్దేశించాలి. అంతటి వైభవోపేతంగాను, గాఢంగాను, పరిపూర్ణంగాను పురాతన ఆత్మజ్ఞానానుభవం తిరిగిపొందాలి. ఇదే మొట్టమొదటి అత్యావశ్యకమైన పని. ఈ ఆధ్యాత్మిక స్రవంతిని పలురూపాల లోనికి – తత్వశాస్త్రం, సాహిత్యం, కళలు, శాస్త్రవిజ్ఞానం, విమర్శనాత్మక విజ్ఞానం మొదలైన – పలుపాయలుగా మళ్లించటం రెండో పని. భారతీయ జీవన సారమునకు అనుగుణంగా ఆధునికసమస్యలను మౌలికంగా పరిష్కరించటం మరియు ఉన్నత సంయోజనకరమైన రీతిలో ఆధ్యా

త్మీకరింపబడిన సమాజాన్ని వ్యవస్థీకరించటం, మూడవది, కష్ట తరమైనది కూడా. ఈ దిశగా సాధించే కార్యాచరణ ఫలితాలు భవిష్య మానవాళికి అందించే సప్రమాణ ఫలితాలు.

అంతరాత్మను, ఉచ్చతరశక్తుల యొక్క పైపైన, చాటుమాటునగల తీవ్రతలను అన్వేషించటం, అంతరాత్మయొక్క వ్యక్తీకరణకు స్పందించేలా జీవితాన్ని ఏదో విధంగా అధీనంలోకి తెచ్చుకొని జీవితంయొక్క జవసత్వాలను పెంచటం – ఇదీ భారతీయ విధానం. బుద్ధి, ఇచ్ఛ, మర్యాదలతో, ఉత్తమ అభిరుచుల ఉద్వేగముల సత్వము, సాధారణ మానసిక సంభావ్యతలను గమనించటం కూడా దాని ప్రవృత్తియే. తమ అత్యున్నత అంతర్దృష్టుల యొక్క ఘనతరశక్తి కాంతుల మేరకు వాటిని ఉద్ధరించటం కూడా దాని ప్రవృత్తే. భారతదేశంలో పునరుజ్జీవన కార్యక్రమం, ఈ ఉన్నత జీవనశైలియే స్ఫూర్తిగా కొనసాగించటం తప్పనిసరి. ఈ అంతర్నిహిత శక్తితత్వం మళ్లీ ఒక సృజనాత్మకశక్తిగా.... బహుశా ప్రపంచంలోనే ఒక ప్రబలమైన శక్తిగా రూపొందే స్ఫూర్తి తప్పనిసరే. అయితే భారతదేశం ఈ వాస్తవానికి ఇంకా అస్పష్టంగానే జాగృతమై ఉన్నది. భారతదేశ జనసామాన్య క్రియాకలాపం ప్రస్తుతం ఇంకా పాశ్చాత్య ప్రేరణా పద్ధతుల్లోనే సాగుతోంది. మన అంతరాత్మ స్ఫూర్తికి ఈ పాశ్చాత్య పద్ధతులు నప్పవు. క్రియకు వచ్చేసరికి, మన సత్తయొక్క మూలం నుంచి జనించకపోవటం వల్ల ఈ కార్యకలాపం అల్పసంకల్పబలంతో, హీనమైన రీతిలో, నిష్ప్రయోజన ఫలితాల నిస్తోంది. కొన్ని వైపుల నుంచి మాత్రమే కొంత స్పష్టమైన ఆత్మజ్ఞానప్రకాశం ఉంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: కర్రా వెంకటేశ్వర్లు

మేల్కొంటున్న భారతం నుంచి వెల్లువగా దైవత్వాన్ని పుష్కలంగా అందుకోవటానికి లోకం వేచి ఉంది.

శ్రీఅరవిందులు

Q: What does the Divine want of me?

A: He wants that you first find yourself; that with your true being, your psychic being, you master and govern the lower being, and then you will quite naturally take your proper place in the great Divine Work.

The Mother

(*CWM* Vol. 16, pp. 154-55)